

Datum vergadering gemeenteraad	Voorstelnummer
6 juli 2021	D.089652 Z.031159

Voorstel ingebracht door C.L. Witting
Portefeuillehouder J.P. Neven
Begrotingsprogramma en Ruimte/Wonen en Bouwen
taakveld

Onderwerp **Gescheiden inzameling en duurzame verwerking van luiers en incontinentiemateriaal vanaf 2022**

Voorgesteld besluit:

1. Vanaf 1 januari 2022 te kiezen voor gescheiden inzameling en duurzame verwerking van babyluiers en incontinentiemateriaal.
2. Hierbij te kiezen voor inzameling door centrale brengvoorzieningen, door middel van het plaatsen van 11 semi-ondergrondse verzamelcontainers met een toegangscontrolesysteem in de gemeente.
3. De jaarlijkse kosten voor het inzamelen en verwerken van babyluiers en incontinentiemateriaal geheel te verrekenen via de afvalstoffenheffing, in dit geval een extra afvalstoffenheffing van ca. € 6,48 euro per huishouden per jaar (prijspeil 2021) met ingangsdatum 1 januari 2022. Het definitieve tarief zal worden vastgesteld via de verordening afvalstoffenheffing in de AB-vergadering van december 2021.

Samenvatting van het voorstel

Afvalverwerker ARN heeft naar verwachting vanaf het derde kwartaal 2021 voldoende capaciteit beschikbaar om het incontinentiemateriaal en de babyluiers van de Avri-gemeenten te gaan verwerken. Door het luier- en incontinentiemateriaal apart te gaan inzamelen en verwerken vermindert de hoeveelheid restafval en wordt door hergebruik van het luiermateriaal milieuwinst geboekt.

De inzameling van luier- en incontinentiemateriaal wordt door Avri aangeboden in het 'pluspakket'. Dat betekent dat de Avri gemeenten zelf de keuze moeten maken of ze het materiaal apart gaan inzamelen en verwerken en zo ja, op welke manier. De extra kosten van de inzameling worden verrekend via de afvalstoffenheffing. De verwachting is dat de aparte inzameling en verwerking op 1 januari 2022 kan starten, mits de gemeenteraden tijdig een besluit hebben genomen.

Wij stellen voor om de inzameling van luier- en incontinentiemateriaal te organiseren door centrale brengvoorzieningen te plaatsen. Het gaat hier om het plaatsen van 11 semi-ondergrondse verzamelcontainers met een toegangscontrolesysteem in de gemeente.

HOOFDLIJNEN

1. Wat is de aanleiding van dit voorstel en wat is het (wettelijk) beleidskader?

Afvalenergiecentrale ARN B.V. (ARN) in Weurt heeft bevestigd dat het mogelijk wordt om het luier- en incontinentiemateriaal duurzaam te verwerken/recyclen. Door Avri is aan de gemeenten gevraagd om zo mogelijk voor 31 maart aanstaande een definitief besluit te nemen over eventuele deelname zodat voldoende tijd resteert om een en ander uiterlijk per 1 januari 2022 in te voeren.

Voor de gemeente Buren was 31 maart 2021 niet haalbaar omdat nog niet alle informatie over de verschillende scenario's voorhanden was, vandaar dat het besluit nu op 15 juni in de gemeenteraad behandeld wordt.

ARN houdt capaciteit vrij voor het luijer- en incontinentiemateriaal van de gemeenten in Rivierenland. Om van deze capaciteit gebruik te maken moeten de gemeenten tijdig aangeven of ze hier het materiaal apart willen gaan inzamelen. Als we te lang wachten kan de reservering van capaciteit komen te vervallen met als risico dat we een hoger tarief moeten betalen voor de verwerking van incontinentiemateriaal. Daarnaast is het voor het inzamelen van incontinentiemateriaal het noodzakelijk om ondergrondse containers te plaatsen. De voorbereiding voor het plaatsen van containers vergt tijd waardoor het belangrijk is op korte termijn een beslissing te nemen. Gezien de strakke planning heeft het college besloten om geen extra informatieavond te organiseren voor dit thema.

In de aanloop naar dit voorstel zijn verschillende scenario's bekeken, namelijk:

1. Brengsysteem
 2. Huis-aan-huis inzameling
 3. Combinatie brengsysteem en huis-aan-huis inzameling
- Deze scenario's zijn uitgewerkt in bijlage 3.3.

Het college stelt voor te kiezen voor gescheiden inzameling door het plaatsen van centrale brengvoorzieningen (optie 1). Dit voorstel is gebaseerd op uitgebreid vooronderzoek en de lessen uit de pilot projecten in Rivierenland. Om gevoel te krijgen bij dit onderwerp en hoe het in de samenleving leeft, is er ook een korte enquête online uitgezet. Deze enquête is in twee weken tijd door 207 mensen ingevuld. Dit voorstel bevat een korte uiteenzetting van de resultaten en een volledig beeld is te vinden in de bijlage.

2. Wat is het beoogde effect; wat willen we bereiken? En waarom op deze manier?

Het verminderen van de hoeveelheid restafval door incontinentiemateriaal en babyluiers apart in te zamelen en circulair te verwerken. Het bieden van een praktisch en financieel aanvaardbare oplossing voor inwoners met incontinentiemateriaal en babyluiers.

De redenen voor de voorgestelde inzameling en verwerking van incontinentie- en luiermateriaal zijn:

1. *Het aantal van 11 containers is gebaseerd op één container per (middel)grote kern.*
Het betreft hier een container in de volgende plaatsen (zie ook bijlage bij AB voorstel business case update v2):

<i>Kern</i>	<i>Inwoners</i>	<i>Containers</i>
Asch	300	0
Lingemeer	330	0
Rijswijk	345	1
Erichem	380	1
Ommeren	405	0
Zoelmond	575	1
Eck en Wiel	980	1
Zoelen	990	1
Ingen	1.070	1
Kerk	1.155	1
Avezaath		
Buren	2.090	1
Beusichem	2.815	1
Maurik	3.195	1
Lienden	3.405	1

2. *Semi-ondergrondse containers hebben de voorkeur.*

Deze geven een netter straatbeeld en zijn ten opzichte van bovengrondse containers beter bereikbaar voor mensen met hulpmiddelen als bijvoorbeeld rollators, scootmobielen en rolstoelen. Ook wordt de inhoud beter gekoeld zodat er minder risico op stankhinder is. Tegelijkertijd zijn de kosten lager dan de volledig ondergrondse containers.

3. *De containers worden voorzien van toegangscontrole om vervuiling en afvaltoerisme tegen te gaan.*

Wanneer de containers openlijk toegankelijk zijn kan vervuiling optreden, doordat inwoners restafval dumpen in de luiercontainers. Ook kan het zijn dat inwoners uit andere (aangrenzende) gemeenten gebruik maken van onze containers (afvaltoerisme). Door te kiezen voor toegangscontrole zorgen we ervoor dat alleen inwoners van onze gemeente de containers voor incontinentiemateriaal en babyluiers kunnen openen. Hiervoor kunnen de huidige afvalpassen worden gebruikt. Inwoners hoeven zich hiervoor niet aan te melden, alle inwoners met een afvalpas krijgen automatisch toegang.

4. *De bekostigingsmethode past binnen het solidariteitsprincipe van grondstofinzameling.*

Alle kosten voor de afvalinzameling worden op dit moment gedekt via de afvalstoffenheffing. De heffing is voor iedereen gelijk (met uitzondering van het variabele tarief voor restafval), waarbij wordt uitgegaan van het solidariteitsprincipe. Luier- en incontinentiemateriaal wordt niet gezien als restafval, maar vanaf 2022 duurzaam verwerkt als grondstof. We stellen daarom voor om dit principe ook te hanteren voor de kosten voor de gescheiden inzameling en verwerking van incontinentiemateriaal en babyluiers. Dit betekent dat alle inwoners van de gemeente hieraan meebetalen, ook als ze dit type afval niet hebben.

5. *Inkomstenderving restafval wordt niet (meer) doorberekend door Avri.*

Avri ziet af om de inkomstenderving restafval door te berekenen in het tarief incontinentie- en luiermateriaal, omdat zij gemeenten willen stimuleren duurzaam in te zamelen en te verwerken. Met inkomstenderving wordt het mislopen van de inkomsten van het aantal ingezamelde zakken restafval per container van €1,00 per stuk bedoeld, doordat een stroom restafval wordt apart gehouden om duurzaam te verwerken. Alleen de daadwerkelijke kosten die worden gemaakt om deze afvalstroom gescheiden in te zamelen en duurzaam te verwerken door ARN worden meegenomen in het pluspakket.

6. *Het alternatief van de brengvoorziening, te weten huis-aan-huisinzameling is niet efficiënt.*

Dit vraagt om een extra inzamelroute voor een beperkt aantal containers die bovendien meestal niet vol zijn. Maar daarnaast hebben wij de verwachting dat inwoners niet te koop willen lopen met incontinentieproblemen door het plaatsen van een herkenbare kliko aan huis. Bovendien kan dit systeem vanwege administratieve knelpunten niet worden aangeboden voor babyluiers.

3. Wat zijn de nadelen en/of mogelijke risico's als de raad het voorstel overneemt?

1. *Contract voor 5 jaar, afschrijving semi-ondergrondse containers in 12 jaar.*

De ARN verlangt een contract voor minimaal 5 jaar van de Avri voor de duurzame/circulaire verwerking van incontinentiemateriaal en babyluiers. De permanente semi-ondergrondse containers hebben een afschrijvingstermijn van 12 jaar. Indien de gescheiden inzameling en/of verwerking van incontinentiemateriaal en babyluiers om wat voor reden dan ook wordt beëindigd, houdt de gemeente semi-ondergrondse containers over. Deze kunnen dan eventueel worden ingezet voor de inzameling van andere afvalstromen.

2. *De locaties voor de semi-ondergrondse containers moeten nog worden bepaald.*

De gemeente brengt advies uit voor een afgewogen locatiekeuze voor de semi-ondergrondse containers. Technische aspecten (boven- en ondergronds) en de leefbaarheidsaspecten (geuroverlast) worden hierin meegenomen, evenals de richtlijnen van de Avri. De Avri gaat over de procedure van de plaatsing en het participatietraject, waarvoor het toepassen van inspraak in de locaties van de containers in mei intern wordt voorgelegd bij de Avri.

3. *De afvalstoffenheffing wordt hoger.*

Het invoeren van de voorgestelde regeling betekent voor huishoudens in onze gemeente een structurele verhoging van de afvalstoffenheffing met netto € 6,48 per jaar. Tegenover de kosten staan natuurlijk wel: de milieuwinst, de stap richting circulaire samenleving (doelstelling regionale 30 kg restafval in 2025) en de kostenverlaging voor inwoners met luierafval (deze betalen niets per lediging). Het alternatief variabel tarief leidt echter ook tot een verhoging van de afvalstoffenheffing met netto €5,03. Hier zijn de eenmalige kosten van de installatie en uitvoeringskosten van CIBAS en BSR nog niet in zijn opgenomen.

4. *De bekostigingsmethode variabel tarief is goedkoper voor de inwoners zonder incontinentie- en luiermateriaal.*

De extra afvalstoffenheffing voor alle inwoners, indien de inzameling van incontinentie- en luierafval geheel wordt opgenomen in de afvalstoffenheffing, is €6,48. Het alternatief voor een variabel tarief leidt ook tot een extra afvalstoffenheffing van €5,03. Hier zijn echter de installatie- en uitvoeringskosten nog niet in zijn opgenomen, waardoor dit tarief hoger kan uitvallen. Hiernaast betalen de inwoners met incontinentie- en luiermateriaal een tarief van €0,50 per inworp bij het variabel tarief. Vanwege het kleine verschil in de extra afvalstoffenheffing, en de voorkeur voor het solidariteitsprincipe, stellen wij voor de verwerking van incontinentiemateriaal en babyluiers op te nemen in de afvalstoffenheffing.

5. *Er moet één tarief zijn voor de inzameling van babyluiers en incontinentiemateriaal.*

Het is niet mogelijk om de bekostigingsmethode variabel tarief alleen te heffen op babyluiers, vanuit het principe dat inwoners met baby's hier zelf voor kiezen en inwoners met een incontinentieprobleem daar niet zelf voor gekozen hebben. Indien de gemeente wil dat inwoners met incontinentiemateriaal dit gratis kunnen laten storten, moet de gemeente zelf een kwijtscheldingsregeling opstellen. De gemeente Buren heeft met het Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) loket en ambtelijk overlegd om geen kwijtscheldingsregeling op te nemen, vanwege andere prioriteiten en de hoge administratieve last.

6. *Voor de bezitters van medisch afval wordt geen apart alternatief geboden.*

Het gaat hier om een beperkte groep. Voor de lagere inkomens uit die groep zijn er andere maatregelen. Denk aan vrijstelling Belastingssamenwerking Rivierenland (BSR) voor minima, regeling meerkosten chronisch zieken en gehandicapten en bijzondere bijstand. Het in stand houden van de bestaande regeling voor deze beperkte groep is niet reëel vanwege de relatief hoge perceptiekosten en het geringe effect.

4. **Wat betekent het als de raad dit voorstel *niet* overneemt?**

Dan missen we een kans om bij te dragen aan de nationale doelstellingen om het restafval te verminderen tot 30 kg per persoon in 2025. Daarbij wordt het gescheiden inzamelen in 2025 sowieso verplicht. Dit is namelijk een voornemen in het Landelijk Afvalstoffenplan (LAP 3).

7. **Is het een begrotingswijziging?**

Het betreft hier geen begrotingswijziging. Het betreft een wijziging van het tarief afvalstoffenheffing.

TOELICHTING EN UITVOERING

8. Beleidskader

Er is geen sprake van een afval beleidskader. In het Algemeen Bestuur (AB) van Avri van 10 februari jl. is ingestemd met het besluit dat elke gemeente een keus zou maken aangaande de inzameling van incontinentie- en luiermateriaal.

9. Effectmeting, planning en evaluatie

Communicatie met inwoners:	vanaf 1-9-2021 tot 1-1-2022
Contractering Avri-ARN:	voor 1 juli 2021
Plaatsing half-ondergrondse containers:	2e helft 2021

Dit beleid zal na één jaar worden geëvalueerd.

10. Financiën

Om voor alle gemeenten de kosten met een meerjarige afschrijvingstermijn te dekken is investeringskrediet nodig. Deze is bepaald op totaal maximaal € 850.000,- voor de hele regio. Deze wordt meerjarig gedekt uit de afvalstoffenheffing. Het Algemeen Bestuur van de Avri (AB) heeft hierop op 10 februari 2021 akkoord gegeven. Het AB is bevoegd dit krediet vast te stellen en hoeft dus nu niet expliciet door uw raad te worden goedgekeurd.

De investeringskosten voor onze gemeente bedragen afgerond € 80.000,- (aanschaf en plaatsing containers en onvoorzien) en € 11.000,- voor de toegangscontrole. Deze kosten worden in 12 jaar afgeschreven. De kapitaallasten per jaar bedragen voor Buren derhalve afgerond € 8.000,-. De structurele uitvoeringskosten (inzameling, verwerking, logistiek) bedragen voor Buren in totaal € 60.000,- per jaar. Al-met-al betekent dit in ons geval een verhoging van de afvalstoffenheffing met € 6,48 per huishouden per jaar.

Het indicatieve tarief van € 6,48 is gebaseerd op prijspeil 2021 en geldt voor een heel jaar. De kostenberekening die eronder ligt, is exclusief de procedurele kosten die gemaakt moeten worden om tot toewijzing van locaties te komen. Hiervoor is een PM post opgenomen.

Het alternatief waarbij de inzameling wordt opgenomen in het variabel tarief leidt tot een extra afvalstoffenheffing voor alle inwoners van €5,03. Hierin zijn de installatie- en uitvoeringskosten van Cibas (rond de €1.000) en BSR (nog niet doorberekend) nog niet opgenomen. Indien deze kosten beperkt zijn (maximaal €5.000), zal AVRI deze op zich nemen. De kosten voor de inzameling van het materiaal zijn hier wel in opgenomen en worden betaald door alle inwoners. Ook zijn hier de kosten van €1,53 voor een aparte aanslagregel voor inwoners in het buitengebied met incontinentie- of luiermateriaal opgenomen. Deze kosten worden gedeeld door alle inwoners uit de gemeente en worden definitief bepaald door het aantal inwoners dat gebruik maakt van de extra aanslagregel. Hiernaast betalen de inwoners met incontinentie- en luiermateriaal een tarief van €0,50 per inworp dat de verwerkingskosten volledig dekt.

Alle relevante kengetallen en kosten zijn opgenomen in de businesscase, bijlage 3.4 bij het bijgevoegde AB-voorstel, en in de uitwerking variabel tarief, bijlagen 6 en 7. Met deze gegevens kunnen desgewenst andere varianten, zoals de bekostigingsmethode variabel tarief en huis-aan-huis inzameling worden berekend.

11. Communicatie

Na aanneming van dit voorstel zullen inwoners van Buren op de hoogte gesteld worden van het besluit. In de terugkoppeling zullen ook de resultaten van de enquête worden betrokken. In de tweede helft van 2021 zal met inwoners worden gecommuniceerd over het invoeren van het beleid. De Avri werkt momenteel aan een communicatieplan. Het toepassen van inspraak in de locaties van de containers voor incontinentie- en luiermateriaal wordt in mei intern voorgelegd bij de Avri. Het communicatietraject van de Gemeente Buren zal hierop worden afgestemd.

12. Burgerparticipatie

Om gevoel te krijgen bij dit onderwerp en hoe het in de samenleving leeft, is er een korte enquête online uitgezet. Deze enquête is in twee weken tijd door 207 mensen ingevuld. De belangrijkste bevindingen uit de enquête:

- 84,5% van de inwoners vindt dat de **kosten voor inzameling van incontinentiemateriaal** door de gemeenschap moeten worden gedragen.
- 61,4% vindt dat de **kosten voor de inzameling van babyluiers** door de gemeenschap moet worden gedragen.
- Van de inwoners die vinden dat **de kosten voor inzameling van incontinentiemateriaal** moet worden gedragen door de gemeenschap is het overgrote meerderheid niet bereid om hier meer dan €4,00 voor te betalen. Namelijk, 86,4% van deze groep geënquêteerden is bereid om €0-4,- te betalen voor de inzameling van incontinentiemateriaal en 10,7% zou hier €4-8 voor over hebben.

- Van de inwoners die vinden dat **de kosten voor de inzameling van babyluiers** gedragen moet worden door de gemeenschap, is 83,1% bereid om €0-4 te betalen en 13,4% zou hier €4-8 voor over hebben.
- Van de geënquêteerden denkt 62,8% dat mensen met incontinentiemateriaal dit het best in een semi-ondergrondse container kunnen gooien.
- 53,6% van de geënquêteerden vindt het belangrijk dat mensen met incontinentiemateriaal de mogelijkheid hebben dat dit afval bij hen aan huis wordt opgehaald. Zij hebben hier niet voor gekozen en mensen met baby's wel.
- Verder denkt 75,4% van de ondervraagden dat inwoners blij zijn als zij een mogelijkheid hebben om het afval kwijt te kunnen, zelfs als hier herkenbare zakken en mini containers voor worden gebruikt.

Deze uitkomsten spreken het voorstel voor het plaatsen van semi-ondergrondse containers niet tegen. De meerderheid van de geënquêteerden vindt dat de kosten voor de inzameling van incontinentie- en luiermateriaal door de gemeenschap gedragen moet worden, wat aansluit bij het solidariteitsprincipe en de opname van de kosten in de afvalstoffenheffing. Daarbij willen wij nadrukkelijk aangeven dat de enquête geen volledig beeld geeft en slechts bedoeld is om te proeven wat er in de gemeente leeft. De resultaten van de enquête zijn in de bijlage bijgevoegd.

13. Deregulering

Er is geen sprake van deregulering.

14. Achtergrondinformatie

Voor de volledigheid hebben wij alle AB-stukken betreffende dit onderwerp bijgevoegd zodat u desgewenst alle achtergrondinformatie kunt raadplegen. Hierin worden de verschillende scenario's inclusief business case en het alternatief variabel tarief uitgebreid toegelicht.

Bijlagen:

- Raadsbesluit
- AB voorstel 10 februari 2021, inclusief bijlagen
- Presentatie platformbijeenkomst Avri 21 januari 2021
- Uitslagen enquête op social-media gemeente Buren
- Variabel tarief uitwerking
- Bespreknotitie Avri variabel tarief

Inlichtingen bij:

Naam	Chanel Witting
Team	Ruimte